Seat No. : ______________

MD-108

March-2019

LL.B., Sem.-V

304 E : Public Interest Lawyering

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 100**

1. "જનહિતવાદ એ શાંત ક્રાંતિ છે." સર્વોચ્ચ અદાલતે જનહિતવાદ દ્વારા આપેલ વિવિધ ક્રાંતિકારી ચુકાદાઓને ધ્યાને લઈ આ વિધાનની ચર્ચા કરો. **25**

અથવા

"જનહિતવાદ દ્વારા ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતે કેદીઓ અને અટકાયતીઓનાં માનવ અધિકારોનું અસરકારક રીતે રક્ષણ કરેલ છે." સર્વોચ્ચ અદાલતનાં ઉચિત કેસો સહિત આ વિધાનની ચર્ચા કરો.

2. જનહિતવાદની અરજી સાંભળવા સક્ષમ અદાલતોની સત્તાની ચર્ચા કરો. કયા સંજોગોમાં આ અદાલતો જનહિતવાદની અરજીઓ સાંભળવાનો ઈન્કાર કરી શકે ? ઉદાહરણો સાથે સમજાવો. **25**

અથવા

સર્વોચ્ચ અદાલતના પર્યાવરણ સંરક્ષણ ક્ષેત્રમાં પ્રદાન વિશે વિવિધ નિર્ણિત કેસોની મદદથી સમજૂતી આપો.

3. ઉચિત ચુકાદાઓની મદદથી જનહિતવાદની મર્યાદાઓ અંગે ચર્ચા કરો. જનહિતવાદનાં દુરુપયોગનાં કિસ્સાઓ સમજાવો. **25**

અથવા

ગુજરાત હાઈકોર્ટ જનહિતવાદ અરજીનાં નિયમો, 2010 ની મહત્વની જોગવાઈઓ જણાવો. આ નિયમો અદાલતને જનહિતવાદની અરજીઓનાં નિયમનમાં કઈ રીતે મદદરૂપ બનેલ છે ? વિગતે સમજાવો.

4. (a) નીચેના પૈકી ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો : **15**
   (1) મુરલી દેઓરા વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (2001)8 SCC 765
   (2) લીલી થોમસ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (2013) 7 SCC 653
   (3) પીપલ્સ યુનિયન ફોર સીવિલ લીબર્ટીઝ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (નોટા વિકલ્પનો ઉપયોગ અંગેનાં અધિકાર બાબત) (2013) 10 SCC1
   (4) ચેરમેન, રેલ્વે બોર્ડ વિ. ચંદ્રિમા દાસ (AIR 2000 SC 988)

   (b) નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે કારણો સહિત જણાવો. **10**
   (1) ગુજરાત હાઈકોર્ટ જનહિતવાદ અરજીનાં નિયમો, 2010 એ માત્ર માર્ગદર્શિકા છે, તેનું પાલન કરવું ફરજીયાત નથી.
   (2) લોકોનાં મૂળભૂત અધિકારોનાં રક્ષણ માટે જનહિતવાદની અરજી થઈ શકે નહીં.
   (3) જનહિતવાદની અરજીમાં સર્વોચ્ચ અદાલત અનુચ્છેદ 142 હેઠળ માર્ગદર્શિકાઓ આપી ન શકે.
   (4) જીલ્લા અદાલત કે સીટી સીવીલ કોર્ટને જનહિતવાદની અરજી સાંભળવાની સત્તા નથી.

Seat No. : _______________

MD-108

March-2019

LL.B., Sem.-V

304 E : Public Interest Lawyering

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 100**

1. "Public Interest Litigation is a silent revolution." Discuss this statement in the light of various revolutionary decisions of the Supreme Court of India rendered through public interest litigation. **25**

OR

"The Supreme Court of India has effectively protected the Human Rights of the Prisoners and arrestees through Public Interest Litigation." Discuss this statement with relevant decisions of the Apex Court.

2. Discuss in detail about the powers of the courts competent to entertain Public Interest Litigation. In which circumstances, these courts can refuse to entertain PILs ? Explain with illustrations. **25**

OR

Explain with the help of the decided cases the contribution of the Supreme Court of India in the protection of Environment.

3. Discuss the limitations of the Public Interest Litigation with appropriate cases. Explain the incidents of misuse of PILs. **25**

OR

Describe the salient provisions of the Gujarat High Court PIL Rules, 2010. How these rules have helped to regulate the court administration of Public Interest Litigations ? Explain briefly.

4. (a) Write note on any **two** of the following : **15**
    1. Murli Deora v. Union of India (2001)8 SCC 765
    2. Lili Thomas v. Union of India (2013)7 SCC 653
    3. People's Union for Civil Liberties v. Union of India (Right to exercise option of NOTA) (2013) 10 SCC 1
    4. Chairman, Railway Board v. Chandrima Das (AIR 2000 SC 988)

   (b) State with reasons whether following statements are true or false. **10**
    1. Gujarat High Court PIL Rules, 2010 are mere guidelines not mandatory to follow.
    2. PIL cannot be preferred to protect fundamental rights of people.
    3. In PILs, the Supreme Court cannot issue any guidelines under Article 142.
    4. District Court or City Civil Court has no power to entertain PILs.